

JUTTA JUNCKER: Værnepligt, Odense Universitetsforlag 1995, 85 s., ill., 150 kr.

Jutta Juncker, under besættelsen Jutta Graae, er et eksempel på, at der også var kvinder med i den del af besættelsestidens illegale arbejde, der indeholdt dramatiske elementer og som eftertiden har tillagt væsentlig betydning. Selvom Jutta Graae ikke var den, der udadtil stod med forhandlings- eller aktionsansvar, så var hun aktiv i anden række i så mange sammenhænge, at næppe andre kvinder i den type funktioner vil kunne hamle op hermed.

I sin egenskab af svigerinde til Ebbe Munck og bekendt af kaptajn Volmer Gyth fra Generalstabens Efterretningssektion var hun allerede i 1940 i funktion som postmester og kurer for indsamling af efterretningsmeddelelser og videresendelse af rapporter med efterretninger om tysk militær i Danmark til SOE i London. I perioden frem til 29.8. 1943 kom hun i kraft heraf og også bl.a. som vært for illegale møder tæt på mange sider af det illegale arbejde, der knyttede sig til SOE's aktiviteter i Danmark.

I september 1943 flygtede hun sammen med to af de ledende efterretningsofficerer til Sverige, og i Stockholm var hun betroet sekretær i den bearbejdning og formidling af efterretningsstof, som blev varetaget af officererne P.A. Mørch og E.M. Nordentoft i tilknytning til bl.a. Ebbe Muncks arbejde. I perioden oktober 1944 til april 1945 virkede hun i London, først ved den danske militærmission, senere i SOE's hovedkvarter. I april 1945 var hun tilbage i efterretningsarbejdet i Stockholm, og efter besættelsens ophør kom hun i en periode til den danske ambassade i Washington, men nu med funktioner, der indgik i en bureaukratisk organisations mere normale og udramatiske rutiner.

Det arbejde, Jutta Juncker har deltaget i, hører til besættelsestidens mest diskuterede og fyldigt beskrevne, først i Jørgen Hæstrups bøger, senere bl.a. i Ebbe Muncks erindringsbog (1967) og i Hans Christian Bjergs gennemgang af det militære efterretningsarbejde i »Ligaaen« (1985). Jutta Juncker supplerer med egne oplevelser, spredte indtryk, vurderinger og »gode historier«. Det hele er fortalt uhøjtideligt og uden selviscenesættelse, men meget nyt er der ikke i erindringsbogen.

Når der er tale om begivenheder og personer, der er så velbeskrevne som her, kan det i mange tilfælde være vanskeligt at bestemme, hvor det egentlige erindringsstof slutter, og hvor efterkrigstidens diskussioner og læsning begynder. Forfatterens allerførste kontakt med en repræsentant for engelsk efterretningstjeneste i januar 1940 giver anledning til en meget omhyggelig placering af vedkommende i det udviklede net af engelske efterretningsorganisationer. Det er ikke svært at gætte, at der her trækkes på senere indhentet viden, men vi mangler så til gengæld at få at vide, hvilken opfattelse Jutta Graae gjorde sig i 1940 om kontaktmandens placering. Det er sikkert en rimelig antagelse, at vi nu er på for lang afstand af begivenhederne, til at datidige vurderinger af den type lader sig rekonstruere. Hvis de skal indgå i den historiske rekonstruktion og vidensopsamling kan erindringsbøger også komme for sent.

Palle Roslyng-Jensen